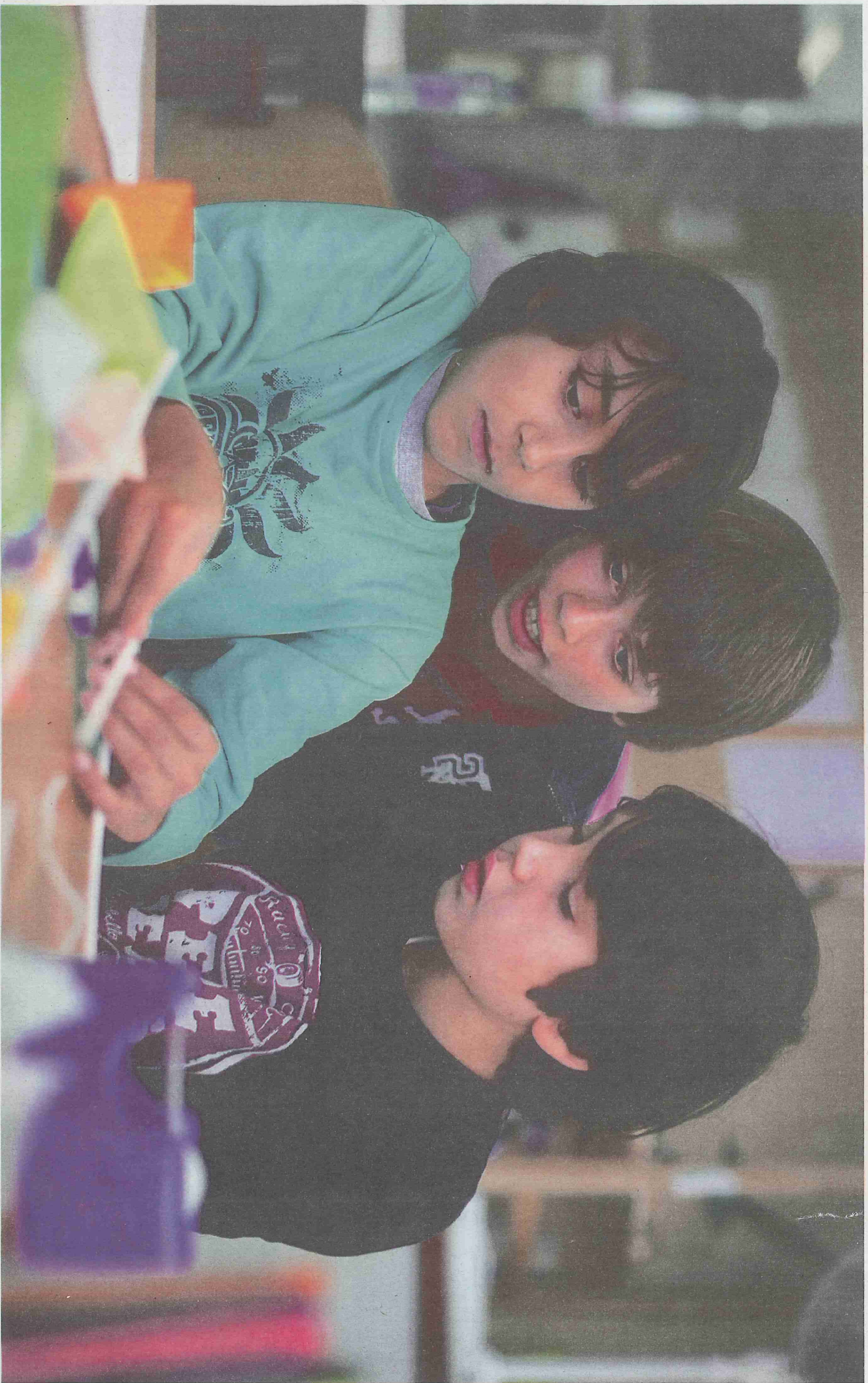

Op de Day a Week School worden bovengemiddeld slimme kinderen extra uitgedaagd met wiskundige of filosofische projecten.

Slimmer dan de juf

Op de Day a Week School in Amsterdam kunnen leerlingen terecht die zich op hun eigen basisschool vervelen. Eén dag per week krijgen ze les in vakken als wiskunde, natuurkunde of filosofie. Alles op hun eigen, hogere niveau. 'Hoe kan iets oneindig als het heelal nou uitzetten?'

Een zonnig klaslokaal in basisschool De Pool, Amsterdam Centrum. Eén dag per week is dit het lokaal van de Day a Week School, een speciale school voor leerlingen die meer uitdaging zoeken dan ze op hun eigen basisschool krijgen. De rest van de week gaan ze gewoon naar hun eigen school. Voordat de negentien leerlingen rond half negen de klas indruppelen, pakt leerkracht Noortje de Gier nog even de stof voor vandaag erbij. Er staan onder meer wiskunde, een knutselopdracht, filosofie en een kringgesprek over planeten op het programma. Vaders en moeders brengen hun kind de klas in, wensen hen een fijne dag en bespreken nog even het laatste huiswerk met De Gier. Sommige rekennaadsels zijn ook voor volwassenen nog niet eenvoudig, zo blijkt.

Alle leerlingen geven De Gier een hand. 'Goedemorgen juf'. Vervolgens mogen ze zelf weten waar ze gaan zitten. 'Deze school moet alles zijn wat hun eigen school niet is', legt De Gier uit. Niet alleen hun beleeftheid, ook de intelligentie van de leerlingen valt

meteen op. Melle en Daniël (beiden 10 jaar) hebben een vraag over het heelal. Ze hebben in het leerboek gelezen dat het heelal oneindig is, maar ook dat het uitzet. Maar 'uitzetten' betekent dat het groter wordt. Hoe kan iets dat al oneindig is nou groter worden? Twee paar vragende ogen kijken op naar De Gier. 'We zullen het er later nog wel over hebben', antwoordt De Gier, niet verrast door het niveau van de vraag. Druk filosoferend over dat 'niets' ook 'iets' kan zijn, kiezen de jongens een tafeltje naast elkaar.

Thuis opzoeken

Hoewel De Gier een ervaren leerkracht is, kan ze haar klas niet altijd bijbenen. 'Ik sta ook wel eens voor de klas, terwijl ik denk: ik snap het niet. Dan vraag ik maar: snappen jullie het allemaal?' 'Ja', zeggen ze dan. 'Nou, leg het maar uit aan elkaar.' Ik zoek het thuis nog wel even op', vertelt De Gier later op de middag. Ze kan er wel om lachen. 'Je moet het niet vervelend vinden dat die kinderen slimmer zijn dan jij'. Leerlingen van DWS worden echter niet geselecteerd op hun IQ. 'We vernijden de term 'hoogbegaafdheid' ook liever', vertelt Jaap Verouden, kwaliteitsmanager van DWS en werkzaam bij ABC Onderwijsadviseurs. Het ABC is de initiatiefnemer van Day a Week School en werkt inmiddels samen met drie Amsterdamse scholbesturen.

Terwijl de leerlingen hun boterhammen achter de kietzen hebben en buitendementen over de speelplaats, vertelt Verouden over het concept dat ze in 2009 overnamen uit Engeland. Het doel van DWS: het bieden van onderwijs aan excellente leerlingen die qua prestaties en denken uitblinken.

De school wil, zoals op de site te lezen staat, een basis leggen voor het ontwikkelen van cognitieve talenten en voorkomen dat leerlingen op hun eigen school gedemotiveerd raken. Dat doen de leerkrachten met speciale lessen en opdrachten over sterrenkunde, wiskunde, filosofie en taal. Maar lang niet elke pientere leerling kan er terecht. 'De kinderen die wij voor deelname identificeren, moeten vooral een hoog creatief denkvermogen hebben en

een sterke motivatie', zegt Verouden. Maarten Teunissen, voorzitter van de kerngroep van DWS en werkzaam bij schoolbestuur Openbaar Onderwijs aan de Amstel, vult aan. 'Leerkrachten van de deelnemende scholen wijzen ons op leerlingen die mogelijk behoefte hebben aan de onderwijsvorm van DWS. Psychologen van het ABC bieden vervolgens ondersteuning bij het maken van de keuze.' Tot nu toe is het amper gebeurd

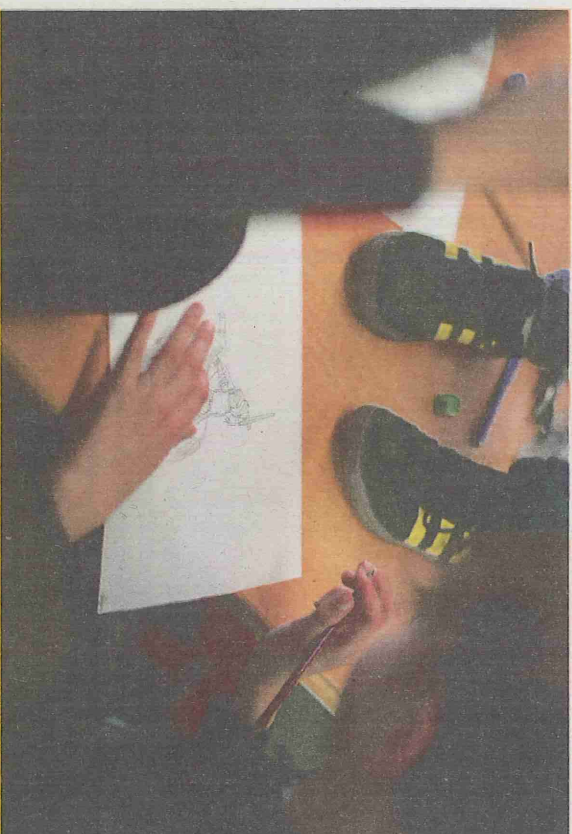
dat kinderen niet enthousiast waren over Day a Week School. Eigenlijk is iedereen positief, van ouders tot leerkrachten tot de gemeente Amsterdam. Helaas is de financiering een probleem. Het project kost zo'n 250.000 euro per jaar. Daarvan is een malfig 47.500 betaald door de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente, de rest komt van de schoolbesturen zelf. 'Niet dat ze daar een speciaal potje voor hebben. Het is een keus die ze moeten maken in hun begroting', zegt Teunissen. 'Daarom is het van belang dat meer besturen deelnemen en dat de overheid investeert. Alle partijen onderkennen dat dit een belangrijk verhaal is, maar ja, we zitten net in een moeilijke periode met grote bezuinigingen.'

Een aantal ouders van Day a Week School heeft zich daarom verenigd in een Vriendenstichting en probeert via fondsenwerving aan extra geld te komen. Teunissen en Verouden zijn vrij zeker over de toekomst: aan het leerlingaanbod zal het niet liggen. Ze krijgen veel aanvragen van scholen en ouders. 'Wat dat betreft is het project heel kansrijk en we hebben de ambitie verder te gaan. We hebben nu ongeveer 140 leerlingen. Uit de groepen 5 tot en met 8 hebben zo'n achthonderd kinderen in Amsterdam hier behoefte aan. Dat is ongeveer tweeenhalf procent van alle leerlingen. Er liggen genoeg kansen.' DWS probeert nu vooral gecontroleerd te groeien, want als ze zouden ingaan op alle verzoeken 'rijst het de pan uit Verouden: 'We moeten de kwaliteit zien te behouden zonder onszelf voorbij te rennen.'

'Hier krijg je ook filosofie. En de juf is heel aardig'

Over Day a Week School

DWS heeft leslocaties verspreid over 34 basisscholen in de Amsterdamse stadsdelen Noord, Zuid en Centrum. Er wordt lesgegeven aan kinderen van groep 5 tot en met groep 8. Op dit moment gaan er 140 kinderen naar Day a Week School, verdeeld over acht groepen. De rest van de week gaan deze leerlingen gewoon naar hun eigen basisschool, waar ze vaak bij de slimste van de klas horen.

U bent tenminste relaxed, mevrouw

Ik was twintig en talentvol. Nee maar echt, ik bedoel: ik werd erom gezocht. Andere moet u even kijken op de website van Studelta. Daar staat het: 'jouw talent, jouw toekomst, jouw wereld.' Twee jaar geleden werd ik door hen gevonden. Ik kreeg een bekerijtje thee in mijn hand, want ik lustte nog geen koffie. Nadat ik had verteld dat het goed met me ging ('Hoi! Ik ben Studelta.' 'Hai, ik ben Rinke.' 'Hoe gaat het, 'Goed.') was al duidelijk dat ik waarschijnlijk zeer geschikt was voor het onderwijs! 'Daar studeer ik niet voor', zei ik. Maar dat gaf niet. En dus vroegen ze of mijn naam op een talentenkaartje mocht, en of ik wilde langskomen voor een talentengesprek.

Ging ook super, dat gesprek. Ik zat helemaal in de flow. Ik zei: consequent zijn. Duidelijke regels stellen. Niet over praterende leerlingen heen willen schreeuwen. Structuur! Studelta vond mij enorm veelbelovend. Want twee maanden later, in december 2009, mocht ik twee Amsterdamse mavo 3-klassen Nederlands gaan geven. Gewoon. Omdat zij al twee docenten hadden weggepest dat jaar.

Ik kreeg het lesboek, de klassenlijsten, geen studieplanning en een introductie. Die ging zo: 'Jongens... Hé jongens! Robin, zitten. Tim, tas van tafel. Nou, jongens kom nou. Lena, telefoon weg anders neem ik hem mee. EN NU STIL! Oké. Jongens en meiden, dit is mevrouw Verkerk. Hóóó ik ben nog niet klaar. Omar, omdraaien, Michae! houd je mond. Goed. Dit is mevrouw Verkerk, jullie nieuwe docent Nederlands. Als jullie was zou ik haar maar beter behandelen dan haar voorgangers. Jullie mogen b zijn dat we nog een nieuwe hebben kunnen vinden. Nou mevrouw Verkerk: succes

Ik zei: 'bedankt'. En toen ze weg was zei Robin: 'Mevrouw, hoe oud bent u?' Ik zei: '20'. Zij zeiden: 'Ha ha ha'. Daar was ik op voorbereid. Dus ik pakte dat meteen goe aan. Vertrok geen spier, en telde op mijn vingers dat ik: 1: genoeg wist om hen iets te leren, 2: net zoveel stilde en inzet verwachtte als een oude docent, en 3: kon straffen als de beste. Angelo vroeg toen of ik met hem naar de bios wilde.

Mijn talent mocht schijnen als nooit tevoren. Mijn klaslokaal was de wereld. 'Jongens', zei ik, 'jongens, jullie mogen één keer vertellen wat er misging met de vorige docenten. Daarna spreken we af hoe het vanaf nu gaat, en houden we onze afspraken.' Stormloop op mijn bordstiften. Ach, dacht ik, is logisch de eerste les. Het werd me duidelijk dat mijn twee voorgangers eigenlijk gewoon geen talent bezaten. En we schreven nieuwe regels op het bord. Mijn leerlingen zeiden 'ja mevrouw' en ik fietste tevreden naar huis.

Mijn talent bleek vanaf toen zoveel groter dan alleen lesgeven. Ik was ook super-goed in etensresten en blijkes opvegen na de les. 'Ja, sorry mevrouw. Is van Angelo, niet van mij.' Of in matties worden met mijn leerlingen. Zodat de behoefte aan straffen geen dan simpelweg verdween. Vonden zij trouwens ook: 'Mevrouw, u bent tenminste relaxed.' Kijk: daar konden mijn voorgangers nog een puntje aan zuigen. Ik bleef steengoed in niet janken voor de klas. En ook in vliegtuigjes oprapen onder het raan van mijn lokaal.

Nouja, eigenlijk zweette ik me zuur. Liep op goede dagen drie weken achter met mijn administratie. Sprong geregeld tussen interlokale vechtpartijen. Verloor repetities. Ergens, ik weet niet waar. Overhoren deed ik wel. Met strenge regelmaat. 'Mevrouw, u geeft gewoon een s.o. omdat wij dan lekker stil zijn.' Had Omar wel gelijk in, wist hij. Dus begon hij een klassikaal stampalvo. Mijn keel deed na die les erg zeer, maar ik hoefde niet te huilen.

Na vier maanden was ik bang dat mijn talent met die verloren repetities was meegewaaid. Steeds als één van mijn vijftienjarige matties vermoedelijk een arm om me heen sloeg voelde ik me meer één van hen worden. Een kleuter voor de klas, met hippe woorden en stoere kleertjes. En met géén idee.

Totdat.

Totdat de docente Engels me zocht in de lerarenkamer, om te zeggen dat haar lessen beter liepen. Doordat haar mavoklassen eindelijk de grammatica van het ontleiden begrepen. Kwam door mevrouw Verkerk, hadden ze gezegd. 'Want die kon tenminste uitleggen.' Ik verloor nog een talent. En huilde net zo hard als Lena deed toen ik op een dag toch haar telefoon afpakte.

Maar dat kon me niks schelen.

Naast theorie is er ook ruimte voor praktische opdrachten. Een mobile bouwen, bijvoorbeeld.

Calculodoku's
Tijdens het speelkwartier is Teun (10 jaar, groep 6) de enige die binnen-blijft. Hij heeft iets aan zijn enkel, dus vermaakt hij zich met een computer-spelletje. Hij vindt Day a Week school leuker dan zijn gewone school. 'Hier krijg je ook filosofie en de juf is heel aardig.' Op school is hij 'meestal heel snel klaar'. 'Een beetje saai. Ik vind sommen als calculodoku's veel leuker.' Met calculodoku's begon de les vanmorgen. Het principe lijkt op dat van een sudoku, maar in dit geval moet er nog veel meer gerekend worden. Na een

Misschien zit het universum in een doos, zegt Teun

half uur begreep de verslaggever het principe nog steeds niet, terwijl de meeste leerlingen al klaar waren. Teun vertelt verder: 'Hier hebben we het over iets ingewikkeldere onderwerpen met elkaar, bijvoorbeeld over het heelal. In mijn andere klas gaat het vaak over games of zo.'

In het lokaal hangt een vel papier aan de muur, waar de kinderen 'briljante ideeën' op mogen plakken. Zo wil er één meer met elektriciteit doen, een ander pleit voor een midagje debatteren, zoals in het lagerhuis. Na de lunchpauze gebeurt iets wat daar wat van weg heeft. Gezeten in een kring mogen de kinderen discussiëren over het heelal, naar aanleiding van de vraag van Melle en Daniël eerder vanochtend. Teun werpt een paar keer op dat het universum misschien wel in een doos zit. 'Jij maar met je doos!' roept er één lachertig. Na ruim tien minuten heeft Stijn (11) het gehad. 'Deze discussie heeft geen zin! Wij mensen snappen dit niet. Een chimpanseë kan ook niet denken over wat er na 24 uur gebeurt. Mensen hebben maar een beperkt inzicht.'

Terwijl iedereen druk bezig is met het in elkaar knutselen van een nieuwe plan, meet voor een ruimteproject, wil Fije (8 jaar, groep 6) haar bezigheden wel even

Spaghetti en fosfor

Day a Week school werkt niet vanuit één lesmethode. De leerkrachten krijgen van het management wel eens bepaalde opdrachten en boe-kentips toegestuurd, zoals Filosofieren met Doormoosje, gebaseerd op het boek van Toon Tellegen Brieven aan Doormoosje. Maar de meeste activiteiten verzinnen en verzamelen de leerkrachten zelf. De zeven leerkrachten van DWS wisselen onderling veel uit. Een les volgt nooit een vast programma. 'Dat is het leuke hiervan', zegt leerkracht Noortje de Gier. 'Je staat nooit onder druk van het lesprogramma zoals op gewone scholen. Als iets uitloopt, loopt iets uit. En vaak dienen opdrachten zich vanzelf aan door de vragen die kinderen stellen.' Leerlingen van Day a Week School krijgen regelmatig praktische opdrachten. Dan moeten ze bijvoorbeeld een zo hoog mogelijke toren bouwen van spaghetti en marshmallows. Of ze moeten een kettingsreactie veroorzaken die minstens drie meter lang is. De Gier: 'Een jongetje vroeg toen aan mij: 'Juf, mogen we ook fosfor gebruiken?' De Gier moet er nog om grinniken. 'Dat ze überhaupt weten wat dat is! De wiskunde bestaat vaak uit opdrachten en raadsels, waar menige volwassene zijn hoofd over breekt. Door middel van rollenspellen leren de leerlingen om kwestes van zo veel mogelijk kanten te bekijken. Ik moet ze niet lesgeven, maar uitdagen. Laat ze het zelf maar ontdekken.'